

POSIĘDZIENIE (16) *sb n*

posiędzenie (12), **posiedzenie** (2), **posiędzenie** (1), **posiędzenie** (1), **posiędzenie** *a.* posiędzenie]; *posiedzenie MiechGlab*; *posiędzenie BartBydg*; *posiędzenie LibLeg*; *posiędzenie* : *posiedzenie Mącz* (2:1).

-enie (16), [-enie].

o oraz *pierwsze e jasne*, w *posiedzenie pierwsze i drugie e jasne*; *końcowe e z tekstów nie oznaczających é* oraz *-é*.

sg N posiędzeni(e) (4). ◊ *G* posiędzenia (4). ◊ *D* posiędzeniu (2). ◊ *A* posiędzeni(e) (4). ◊ *I* posiędzeni(e)m (2).

Składnia przydawki dopełniającej równoznacznej z dopełnieniem sprawcy: posiędzenie przez kogo (1).

Sł stp: posiedzenie, Cn: posiedzenie w innym znaczeniu, Linde XVIII w.: posiedzenie w innym znaczeniu.

1. *Wejście w posiadanie; mancipium, mancupium, occupatio Mącz* (13) : *Occupatio, Poświęnienie/ posiędzenie/ wzięcie/ zatrudnienie/ trudność. Mącz* 258c.

α. *O własności prywatnej* (2) :

posiędzenie czego (1): *RejPos* 241v *cf* »nabycie a posiędzenie«.

[*posiędzenie w co: Thedy na on czasz [...] dal y dawa theraz dobrowolne w wiązanye y possyządzanye w vyesz swoyą dziedziczną sprawą przez slvzebnika ziemskiego ZapKraK* 1543 31/643.]

Szeregi: »nabycie a posiędzenie« (1): *Drugie/ pátzray dla czego tym wezwánien/ á tym powołánien thák wdzyęcznym gárdzisz/ á odmietuiełz ie ná ftronę/ Nicći thu inłzego Pan nie przypomina/ iedno dla nędznego nábycia á posiędzenia docześnego/ márných wydártkow łwiátá tego. RejPos* 241v.

»posiedzenie i używanie« (1): *Mancipium Włafność práwá/ á łprawiedliwe posiedzenie y vżywánien. Dicitur etiam mancupium Mącz* 206b.

[*»wwiązanie i posiedzenie«: czy tho voynarowscy y baranowsky dali sa dobrowolne w vyazeny y spokojne posyedenye, wthy tho czesczi voythostwa sokolskyego przerzeczonego ZapKraKBiec* 1543 9/238; *ZapKraK* 1543 31/643.]

β. *O terytoriach* (1) : *włzakoż prze to krolełtwo polłkie nie bywa pułte [...], tak iż niebywaią miełtca pułte, ludu poltronnemu ku posiedzeniu [sic quo sint loca ingrediendi et occupandi] gotowe. MiechGlab* 51.

γ. *O władzy [czego]* (1) : *Naprzod powiedział voyewoda Voloskj ze dziekvyem ye⁸⁰ K.m. łtey wiffokiey łafky a ziczlywosczy thudziesz y spofyadzienya panowania swego y łtego nawiedzenia przes czie posła ye⁸⁰ K.m. LibLeg* 11/10v.

a. *Zabranie przemocą, zagarnięcie* (8) :

α. *O terytoriach* (6) : *ktory [Ludwik Wegięrski] [...], y łam niewinnie zginął/ y Krolełtwo okrutnemu nieprzyacielowi ku posiędzeniu zołtáwił [regnum crudelissimo hosti occupandum reliquit]. ModrzBaz* 109v.

posiędzenie czego (3): Ziecháli fie [...] Krol Czełki Ian/ y Kárzeł Krol Węgierłki [...] / o poiędzenie kráin Polłkich przez Pruły Krzyżaki *BielKron* 373v, 371. Cf *Wyrażenie*.

Wyrażenie: »gwałtowne posiędzenie [czego]« (1): A w tym połáli do Papieżá fkárzyć y o pomoc ná Krzyżowniki o gwałtowne poiędzenie tych kráin przerzeczonych/ Ianá Grotoná s Słupce biskupá Krákówłkiego dobrze w tych rzeczách biegłego do Awinium. *BielKron* 373v.

Przen [czego] (2) :

Wyrażenie: »posiędzenie dziedzictwa« (1): Tákże też/ kiedyby to pogáńłtwo swoim tylko okrucieńłtwem á posiędzeniem dziedzictwá Kryłtułowego/ nas Krześciány do siebie powabiáło/ belpiecznie moglibyłmy ich/ y w ziemi ich łzukác *PowodPr* 58.

Szereg: »posiędzenie i zgwáłcenie« (1): kiedyby tedy Krześciány / [...] w práwey zgodzie á wfnóci Krześciánłkiey/ przeciwko Poháńcom woiowäl / nie o cześne pożytki/ ále o chwałę Bożá / y o wetowánie posiędzenia y zgwáłcenia iey: tedyby on łam máłym przygotowániem ludzkim zwycięłtwo łpráwił *PowodPr* 14.

β. *O narodach*: zwycięzenie, pokonanie (2) :

Zwrot: »dać [kogo komu] posiędzeniem, na posiędzenie« = *dare in haereditatem* *PolAnt* (1:1): y dam ie [syny *Hammonowe*] ná posiędzenie/ żeby niebyło pámięci łynow *Hammonowych* miedzy narody. *BudBib Ez* 25/10, *Ez* 25/4.

2. *Prawo posiadania* (1) : *Possessio, est quoddam jus, quo aliquis rem corporalem vere in potestate habet, possessiones, posyądenye, dostąpyenye gymyeny* *BartBydg* 120.

3. *To, co się posiada* (1) : *Possessio, Poiędzenie/ dzierzáwá/ ymienie/ máyętnóść*. *Mącz* 380b.

4. *Miejsce siedzenia, przebywania [czyje]* (1) :

W porównaniu (1): Y tám zárázem czyni Bog exekucjá / biorąc zwierzchnóść w niewolá pogańłką / ták iáko kur z nocnego poiężenia łwego bywa zbierány. *PowodPr* 74.

Synonimy: 1. *dostanie, nabycie, odzierzenie, otrzymanie, poięgnięnie, wwiązanie, wzięcie*; a. *opanowanie, zabranie*; β. *pokonanie, zwycięzenie*; 3. *imienie, majętnóść*.

Cf **POSIEŚĆ**